

ЛЕНИНКА

Каму з нас не знаема гэтая па-студніцку сваякая, цёплая назва Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя У. І. Леніна! Кожны, хто хоць раз пабываў у адной з трынаццаці яе читальных залаў, напэўна, адчуў, як добра, плённа тут працуецца з кнігай. Нездарма і названа галоўная бібліятэка рэспублікі імям чалавека, усё жыццё якога было звязана з кнігай. Штогод у будынак па вуліцы Чырвонаармейскай г. Мінска наведваецца амаль паўмільёна чалавек, а колькасць атрыманых імі кніг складае звыш трох мільёнаў экзэмпляраў.

Адначасова з адкрыццём бібліятэкі, а гэта адбылося ў 1922 годзе, тут быў створаны аддзел беларускай літаратуры і бібліяграфіі. Як працуе ён сёння, пасля ўступлення ў сілу Закона аб мовах! Пра гэта наша гутарка з загадчыцай аддзела ЛЮДМІЛАЙ МІКАЛАЕУНАЙ РАБОК.

КАРЭСПАНДЭНТ: — Людміла Мікалаеўна, пэўна, ваш аддзел — найвялікшае сховішча беларускай кнігі не толькі ў рэспубліцы, але і ў свеце?

Л. РАБОК: — Бадай што так. Наш фонд — 7,140 тысяч выданняў. Штодзень абслугоўваем да 100 чытачоў і вельмі шмат даём даведак па пісьмах і вусных запытаннях. Акрамя абслугоўвання чытачоў, ёсць шмат іншай работы. Цяпер, напрыклад, наша задача — сабраць як мага больш поўную

калекцыю беларускіх кніг, што выдаваліся ў Беларусі і пра Беларусь, нават за яе межамі, на розных мовах. Штодзённа працуем з літаратурай, вядзем картатэку пра Беларусь, складаем алфавітны і сістэматычныя каталогі, картатэку персаналій — пра людзей, чыё жыццё і дзейнасць звязаны з рэспублікай, а таксама пра тых асоб, матэрыялы пра якіх апублікаваны ў БССР. А гэта вельмі карпатлівая работа...

З чаго складаецца наш фонд? Гэта не толькі навуковая, навукова-папулярная і мастацкая літаратура. Ёсць перыядычныя выданні, ратапрынтныя, нефармальныя прэса, інструкцыі, каталогі — усё, што выдаецца ў рэспубліцы. Просьбу чытача аб патрэбнай яму літаратуры выконваем за 30—40 мінут. Скажаце, марудна! Але ж і заказваюць часта некалькі выданняў, а літаратура знаходзіцца ў розных будынках, у розных сховішчах. Механізацыя амаль ніякай, толькі пад'ёмнік па вертыкалі. Кнігі носім на руках. Пакуль толькі распрацоўваецца сістэма аўтаматызацыі. Бывае, што патрабаванне чытача выконваем назаўтра, асабліва калі няправільна ўказваюць назву кнігі або прозвішча аўтара.

КАРЭСПАНДЭНТ: — Тым больш, калі кніга нейкая асабліва, рэдкая...

Л. РАБОК: — Такія выданні знаходзяцца ў аддзеле рэдкай кнігі і старадрукаваных выданняў. Там жа ёсць і свая зала, дзе кнігі чытаюць у прысут-

● Загадчыца сентара каталогаў
Тамара Васільеўна НЕПАРОЖНЯЯ
і галоўны бібліятэкар
Марыя Васільеўна ГАНЧАРОВА.

насці дзяжурнага, а ён строга сочыць, каб кнігі не выносілі ў іншую залу і не псавалі. На вялікі жаль, такое бывае, і нярэдка...

У аддзеле рэдкай кнігі ў сховішчы спецыяльны рэжым і тэмпература захоўвання. Тут зберагаюцца зборы першых, прыжыццёвых выданняў Маркса, Энгельса, Леніна, «Біблія» (Прага, 1517—19) Францыска Скарыны, «Граматыка» Мялеція Сматрыцкага, «Евангелле вучыцельнае» (1568) Івана Фёдарова і Пятра Мсціслаўца, рукапісы Змітрака Бядулі, Якуба Коласа, Цішкі Гартнага...

КАРЭСПАНДЭНТ: — Чула, што ў вас шмат кніг, падараваных вядомымі дзеячамі культуры, вучонымі, пісьменнікамі...

Л. РАБОК: — У свой час бібліятэцы падаравалі ўласныя калекцыі беларускіх кніг Яўхім Фёдаравіч Карскі і Уладзімір Іванавіч Пічэта. Робяць дарункі сваіх твораў беларускія пісьменнікі і навукоўцы. Цэлую шафу адвялі для кніг з аўтаграфамі.

КАРЭСПАНДЭНТ: — А ці стала больш паступаць сучаснай беларускай літаратуры ў сувязі з законам аб наданні беларускай мове дзяржаўнага статусу?

Л. РАБОК: — Так. Апошнім часам

прыток літаратуры на беларускай мове значна павялічыўся. Гэта і навуковая, і мастацкая літаратура, прэса. Вялікім попытам карыстаецца часопіс «Беларуская мова і літаратура ў школе».

КАРЭСПАНДЭНТ: — Шмат якія кнігі былі раней забаронены. Ці можа чытач атрымаць іх сёння?

Л. РАБОК: — Цяпер амаль уся літаратура са спецсховаў вернула ў адзел. Сёння яна практычна агульнадаступная. Вось, калі ласка, зазірніце ў гэтую картатэку. У ёй імёны Язэпа Лёсіка, Уладзіміра Ігнатоўскага, Максіма Гарэцкага, Алеся Гародні і іншых аўтараў, чые творы калісьці лічыліся «варожымі». Цяпер яны вярнуліся да чытача. Тое ж з так званай «эмігранцкай» літаратурай. Апошнім часам праз сектар міжнароднага кнігаабмену атрымліваем некаторыя даваенныя выданні з розных краін. Але гэтая работа толькі пачынаецца. Спрабуем наладзіць сувязі з суайчыннікамі за мяжой праз таварыства «Бацькаўшчына». Гэтую работу вядзём разам з аддзелам навуковай інфармацыі. Ускладаем надзеі на кангрэс Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў, які мае адбыцца 25—27 мая ў Мінску і ўдзельніцай якога будзе і наша бібліятэка. На жаль, пакуль што няма магчымасці ў бібліятэчных работнікаў нешта цікавае пашукаць за мяжой. Хаця ведаем, што ў Амерыцы, Канадзе, Вялікабрытаніі, Аўстраліі і ў іншых краінах ёсць шмат кніг пра Беларусь як у бібліятэках, так і ў прыватных калекцыях.

КАРЭСПАНДЭНТ: — Акрамя чыста бібліятэчных спраў, пэўна, даводзіцца наладжваць і выстаўкі кніг, сустрэчы з іх аўтарамі...

Л. РАБОК: — Абавязкова. І не толькі ў залах «Ленінкі». Нядаўна высылалі літаратуру ў Віцебскі абласны краязнаўчы музей для выставак раней забароненых кніг. На выстаўкі, як правіла, прыходзяць пісьменнікі, завязваюцца цікавыя гутаркі з чытачамі. Тут жа часта аўтары даюць аўтаграфы. Дзве апошнія выставы былі прысвечаны творчасці Івана Шамякіна і Івана Мележа.

КАРЭСПАНДЭНТ: — Дзякуй, Людміла Мікалаеўна, за размову. Засталося адно, апошняе пытанне. Нашы юныя чатачы цікавяцца, чаму нельга трапіць у чытальныя залы бібліятэкі школьнікам?

Л. РАБОК: — У асноўным — з-за абмежаванай колькасці месц. Да таго ж, асноўны накірунак нашай установы — навуковы. Але спадзяёмся, што ў будучым, калі з'явіцца новы будынак бібліятэкі, а яго ўзвядзенне плануецца па Ленінскім праспекце, у раёне станцыі метро «Усход», — мы зможам абслугоўваць практычна ўсіх. Будзем спадзявацца, што такая магчымасць з'явіцца ўжо ў 1997 годзе, на які плануецца заканчэнне будоўлі новай «Ленінкі».

Гутарыла З. МАЛАШЭВІЧ.